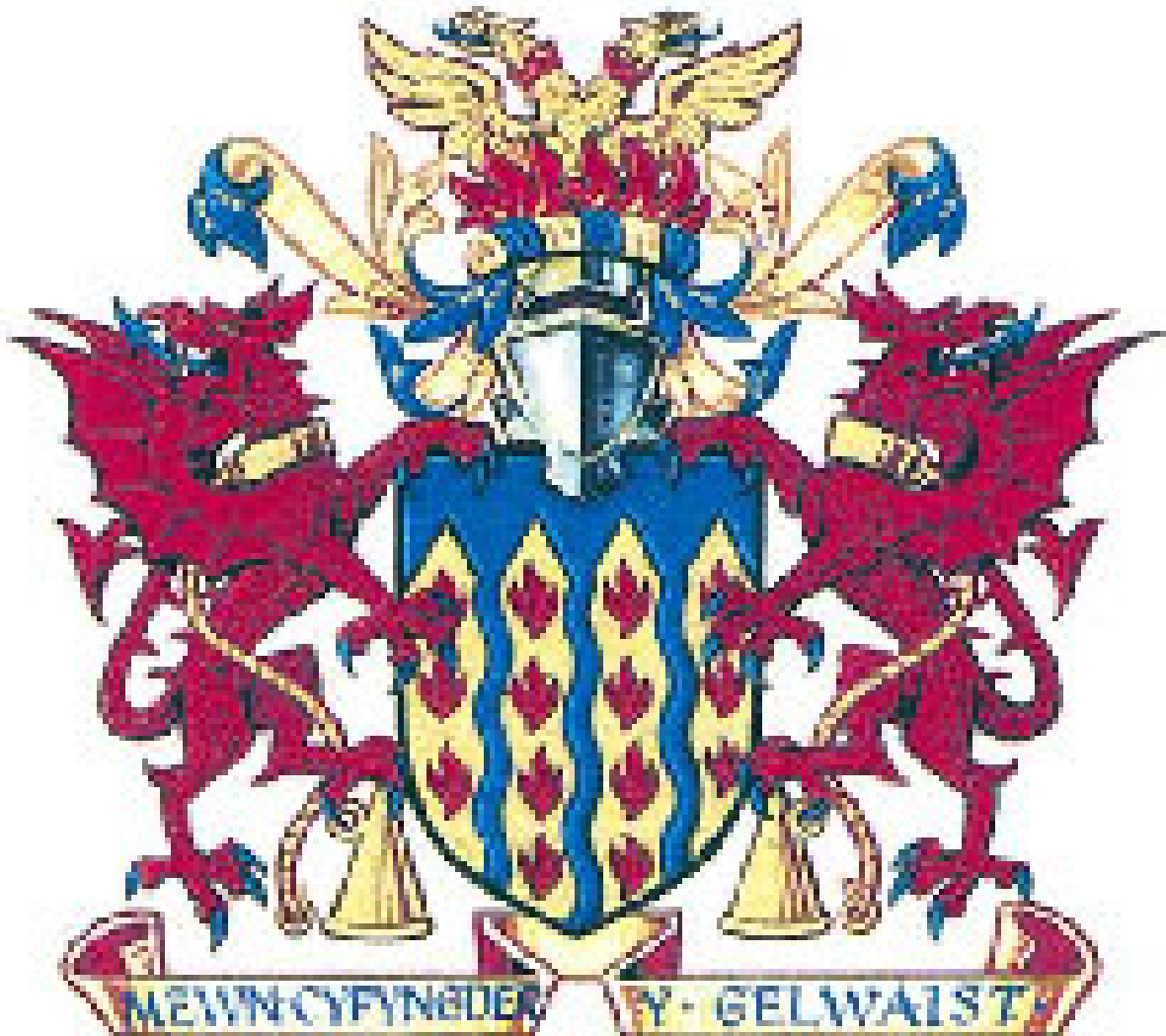

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Y PWYLLGOR SAFONAU

**GWEITHDREFN AR GYFER YSTYRIED AC YMCHWILIO I
GWYNION A WNEIR AM UNRHYW AELOD O AWDURDOD
TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU**

ADRAN 1 – CEFNDIR Y GWEITHDREFNAU HYN

1.1 Bwriad y gweithdrefnau hyn yw cynorthwyo'r Pwyllgor Safonau i ymdrin yn effeithlon, yn deg ac yn effeithiol gyda chwynion a dderbynnir am unrhyw aelod o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Y gobaith yw y bydd y gweithdrefnau hyn yn gymorth i'r Pwyllgor Safonau sicrhau ei fod yn defnyddio proses gyson a theg wrth ystyried ac ymchwilio i bob cwyn. Mae'r gweithdrefnau hyn hefyd yn sicrhau bod proses glir mewn lle sy'n sicrhau bod yr Achwynwyr a'r Cynghorwyr, fel ei gilydd, yn cael eu hysbysu'n llwyr am sut y bydd y Pwyllgor Safonau'n trin yr holl broses.

1.2 Mae'r weithdrefn sylfaenol ar gyfer ymdrin â chwynion yn cael ei hamlinellu yn y gwahanol adrannau o'r ddogfen hon. Rhagwelir fodd bynnag y bydd yr egwyddorion sylfaenol hyn yn cael eu datblygu dros amser, ac yn cael eu haddasu gan y Pwyllgor Safonau fel yr ystyrir yn briodol, er mwyn gwella eu heffeithiolrwydd. Yn naturiol, rhaid i addasiadau o'r fath roi ystyriaeth ddyledus i gylch gwaith y Pwyllgor a maint ei swyddogaeth a'i ddyletswyddau.

ADRAN 2 – TARDDIAD Y GŴYN

2.1 Gall y Pwyllgor Safonau ystyried cwynion dim ond os ydynt wedi eu cyfeirio ato gan yr Ombwdsmon.

2.2 Dylai pob cwyn yn honni camymddwyn ar ran Cyngorydd gael ei gwneud yn y lle cyntaf yn ysgrifenedig i'r Ombwdsmon yn y Comisiwn Dros Weinyddu Lleol yng Nghymru, 1 Ffordd yr Hen Gae, Pen-coed, Pen-y-Bont ar Ogwr, CF35 5LJ. Er y gellir cyflwyno cwynion i'r Clerc a Swyddog Monitro yn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, Sir y Fflint, CH7 6NB, bydd ef yn eu cyfeirio at yr Ombwdsmon.

2.3 Rhaid i'r gŵyn nodi'n eglur pa Gyngorydd (Cynghorwyr) sydd dan sylw, gan roi cymaint â phosib o fanylion ynghylch methiannau honedig i gadw at Gôd Ymddygiad yr Aelodau (y côd ymddygiad enghreifftiol ar hyn o bryd yw Gorchymyn Ymddygiad Aelodau (Côd Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2001 Rhif 2289 fel y'i diwygiwyd). Gall y Clerc a Swyddog Monitro gynorthwyo'r Achwynydd yn hyn o beth os bydd yr Achwynydd yn gwneud cais am gymorth.

ADRAN 3 – YR YMCHWILIAD

3.1 Mewn achosion pa nad yw'r Ombwdsmon eisoes wedi cynnal ymchwiliad llawn, bydd y Clerc a Swyddog Monitro yn anfon copi o'r gŵyn ynghyd ag unrhyw ddogfennau cefnogol a ddarparwyd gan yr Achwynydd, ac yn gofyn i'r Cyngorydd gyflwyno ymateb ysgrifenedig i'r Clerc a Swyddog Monitro o fewn 14 diwrnod gwaith. Dylai'r Cyngorydd gael gwybod y bydd copi o'i (h)ymateb i'r gŵyn ynghyd ag unrhyw atodiadau, yn cael eu hanfon i'r Achwynydd.

3.2 Dylai'r Cyngorydd gael gwybod y bydd gofyn iddo/iddi fynychu gwrandawriad llawn ar y mater gerbron y Pwyllgor Safonau ac y bydd yn ofynnol iddo/iddi fynychu. Dylid nodi y gellid cynnal y gwrandawriad yn absenoldeb y Cyngorydd petai'n methu mynychu. Bydd y Cyngorydd (Cynghorwyr) hefyd yn cael gwybod enwau'r rhai fydd ar y Pwyllgor Safonau a fydd yn gwrandao ar y mater, ac yn cael cyfarwyddyd na ddylid trafod y mater gyda'r bobl hynny, dan unrhyw amgylchiadau, cyn y gwrandawriad. Lle bo'r Cyngorydd yn gwneud unrhyw wrthwynebiad i aelod o'r Pwyllgor Safonau a fydd yn gwrandao ar y

gŵyn, rhaid iddo/iddi gyflwyno'r rhesymau dros y gwrthwynebiad hwnnw yn ysgrifenedig i'r Clerc a Swyddog Monitro pan yn dychwelyd ei ymateb i'r gŵyn. Bydd y gwrthwynebiad yn cael ei gyfeirio at Gadeirydd y Pwyllgor Safonau a fydd yn penderfynu ai pleidïo'r gwrthwynebiad ai peidio. Rhaid i'r Cynghorydd gael gwybod hynny'n ysgrifenedig.

3.3 Dylai'r ddwy ochr gael eu hysbysu o ddyddiad, amser a lleoliad y gwrandawriad cyn gynted ag y bo modd, neu o leiaf gael gwybod bod raid i'r mater gael ei weinyddu o fewn 6 mis.

3.4 Os ar unrhyw adeg, cyn y gwrandawriad ei hun, y bydd yr Achwynydd yn dymuno tynnu ei gŵyn/chwyn yn ôl, gall wneud hynny yn ysgrifenedig at y Clerc a Swyddog Monitro, a bydd yntau yn rhoi gwybod i'r Cynghorydd dan sylw ynghyd ag aelodau'r Pwyllgor Safonau cyn gynted ag y bo modd.

3.5 Cyn gynted ag y bydd yn ymarferol wedi derbyn yr ymateb i'r gŵyn, bydd y Clerc a Swyddog Monitro yn galw cyfarfod o aelodau'r Pwyllgor Safonau er mwyn ystyried y gŵyn. Bydd yr Achwynydd a'r Cynghorydd yn cael eu hysbysu am ddyddiad ac amser y gwrandawriad, ac yn cael eu gwahodd i fynychu. Byddant hefyd yn cael eu gwahodd i ddod â rhywun gyda hwy, ond hysbysir hwy na fydd y Pwyllgor yn caniatáu unrhyw gynrychiolydd cyfreithiol i wneud unrhyw sylwadau neu gyflwyniadau.

ADRAN 4 – TREFN Y TRAFODION MEWN GWRANDAWRIAD

4.1 Cyn i'r gwrandawriad ar y gŵyn gael ei gynnal, rhaid ymdrin â'r materion canlynol. Rhaid i bob ochr yn y gwrandawriad dderbyn, o leiaf 5 niwrnod gwaith cyn y gwrandawriad, gopi o Drefn y Gweithrediadau a phob dogfennaeth berthnasol er mwyn iddynt gael digon o amser i baratoi.

4.2 Ni all yr Achwynydd na'r Cynghorydd dan sylw ganfasio, yn uniongyrchol nac yn anuniongyrchol, unrhyw aelod o'r Pwyllgor Safonau yn ystod yr ymchwiliad a'r paratoad ar gyfer y gwrandawriad.

4.3 Os gwneir cwyn yn erbyn aelod o'r Pwyllgor Safonau, ni fydd gan yr aelod hwnnw ran yn unrhyw agwedd ar yr ymchwiliad, y gwrandawriad na'r penderfyniad sy'n dilyn.

4.4 Os bydd Cynghorydd yn methu mynychu gwrandawriad neu'n gwrthod mynychu, mae gan y Pwyllgor Safonau hawl i fynd ymlaen yn ei (h)absenoldeb petaent yn penderfynu gwneud hynny.

4.5 Yn y gwrandawriad, dilydir y weithdrefn ganlynol, onid oes reswm cyfiawnadwy dros beidio â gwneud hynny. Dim ond y Pwyllgor Safonau, y Clerc a Swyddog Monitro, yr Achwynydd, y Cynghorydd sy'n destun y gŵyn a chyfaill fydd â hawl i fod yn bresennol yn y gwrandawriad. Bydd y Clerc a Swyddog Monitro yn gwneud nodyn manwl o'r holl dystiolaeth a glywir:-

4.5.1 Bydd y Cadeirydd yn cyflwyno pawb fydd yn bresennol, ac yn amlinellu Trefn y Gwrandawriad. Yna, bydd yn gwahodd yr Achwynydd i annerch y Pwyllgor Safonau.

4.5.2 Bydd yr Achwynydd yn agor ei (h)achos ac yn annerch y Pwyllgor Safonau ar yr holl agweddau y mae'n dymuno eu codi. Gall ef/hi gyfeirio at unrhyw dystiolaeth a ddosbarthwyd i bob ochr cyn y gwrandawriad.

- 4.5.3 Yna, bydd y Cynghorydd yn cael cyfle i ofyn cwestiynau i'r Achwynydd trwy Gadeirydd y Pwyllgor Safonau.
- 4.5.4 Bydd aelodau'r Pwyllgor yn cael cyfle i ofyn cwestiynau i'r Achwynydd.
- 4.5.5 Yna, bydd y Cynghorydd yn cael cyfle i roi ei (h)achos gerbron ac annerch y Pwyllgor Safonau ar yr agweddau y mae ef/hi'n dymuno eu codi. Gall ef/hi gyfeirio at unrhyw dystiolaeth a ddisbarthwyd i bob ochr cyn y gwrandawriad.
- 4.5.6 Yna, gall yr Achwynydd ofyn cwestiynau i'r Cynghorydd, trwy'r Cadeirydd.
- 4.5.7 Yna, gall aelodau'r Pwyllgor ofyn cwestiynau i'r Cynghorydd.
- 4.5.8 Bydd yr Achwynydd yn crynhoi ei (h)achos.
- 4.5.9 Bydd y Cynghorydd yn crynhoi ei (h)achos.
- 4.5.10 Bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Achwynydd, y Cynghorydd a'r ffrind i adael. Yna, bydd y Pwyllgor yn ymneilltuo yn breifat, ynghyd â'r Clerc a Swyddog Monitro, er mwyn asesu'r dystiolaeth a glywyd a dod i benderfyniad. Dylid cofnodi'n ofalus y rhesymau dros ddod i benderfyniad.

4.6. Bydd y Clerc a Swyddog Monitro yn hysbysu'r Cynghorydd a'r Achwynydd yn ysgrifenedig am benderfyniad y Pwyllgor Safonau cyn gynted ag y bo modd. Bydd y llythyr yn nodi nad oes unrhyw apel i benderfyniad y Pwyllgor Safonau.

Y WEITHDREFN PAN FO'R OMBWDSMON EISOES WEDI CYNNAL YMCHWILIAD

- 5.1 Pan fo ymchwiliad yr Ombwdsmon eisoes wedi adnabod ffeithiau'r achos, gan gynnwys torri'r côd ymddygiad, dilynir y weithdrefn sydd yn Adran 4, yn ddibynnol ar y newidiadau canlynol:
 - 5.1.1 Cymerir bod achos yr achwynydd wedi ei brofi i'r graddau ei fod wedi ei dderbyn gan yr Ombwdsmon. Yn unol â hynny, efallai na fydd raid i'r achwynydd gyflwyno tystiolaeth o dorri'r côd, neu i gyflwyno tystiolaeth o gwbl.
 - 5.1.2 Felly hefyd, os yw ymchwiliad yr Ombwdsmon eisoes wedi dod i gasgliad ynghylch y mater, ni fydd y cynghorydd sy'n destun y gŵyn yn cael cyfle i gyflwyno tystiolaeth ynghylch a dorwyd y côd ai peidio. Bydd tystiolaeth y cynghorydd yn hytrach yn canolbwyntio ar pa gamau (os o gwbl) y dylai'r Pwyllgor eu cymryd yng ngoleuni torri'r côd ac unrhyw ddatganiad i liniaru y dymuna'r cynghorydd ei wneud.